

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

АБРОСИМОВ Сергій Анатолійович

УДК 347.451: 341.9.019

**АДАПТАЦІЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ
ПРО ДОГОВОРИ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС**

12.00.03 – цивільне право і цивільний процес;
сімейне право; міжнародне приватне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Хмельницький – 2021

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, Хмельницька обласна рада.

Науковий керівник: кандидатка юридичних наук, доцентка
ЧЕРНЯК Олена Юріївна,
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова,
завідувачка кафедри міжнародного та
європейського права.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, доцент,
Заслужений юрист України
СТЕФАНЧУК Микола Олексійович,
Верховна Рада України,
Народний депутат;

кандидат юридичних наук
КІВЕЛЮК Денис Андрійович,
Господарський суд Хмельницької області,
Помічник судді.

Захист відбудеться «30» вересня 2021 р. о 10⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 70.895.02 у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова за адресою: 29000, м. Хмельницький, вул. Героїв Майдану, 8, конференц-зал (ауд. 907).

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова за адресою: 29000, м. Хмельницький, вул. Героїв Майдану, 38.

Автореферат розісланий «30» серпня 2021 року.

В.о. ученого секретаря
спеціалізованої вченої ради

Ірина Сердечна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Незважаючи на те, що історія розвитку та правових традицій вітчизняного приватного права відзначається своєю тривалістю, необхідно говорити про його постійну динамічність, що передбачає постійне переосмислення й уточнення, особливо зважаючи на сучасні тенденції європеїзації вітчизняного цивільного законодавства, в тому числі в сфері договірної права в цілому та правового регулювання окремих видів договорів, зокрема.

Договір купівлі-продажу є одним із найдавніших інститутів зобов'язального права, де презюмується його класичність та не оспорується його поширеність в сучасному цивільному обороті. Необхідно констатувати, що з часів римського права основною метою договору купівлі-продажу було набуття певних об'єктів у власність та отримання прибутку від передачі таких об'єктів. На сьогодні така тенденція зберігається і ринкова економіка немислима без договору купівлі-продажу.

Договірні відносини із купівлі-продажу все більше характеризуються свободою підприємницької діяльності, різноманіттям форм власності учасників таких відносин, розвиненою конкуренцією, впровадженням інноваційних технологій, а в умовах пандемії COVID-19 – посиленням уваги до нових форматів торговельних відносин, які б відповідали сучасним економічним реаліям, вибуховому зростанню ринку онлайн-продажів і стрімким розвитком електронної комерції.

Навіть враховуючи, що Угоду про партнерство та співробітництво з Європейським Союзом (далі – ЄС) було укладено ще у 1994 році, до змісту Цивільного кодексу України 2003 року (далі – ЦК України) норми договірної права, визнані в ЄС, здебільшого не увійшли, незважаючи на те, що розробники враховували традиції німецького та французького цивільного законодавства.

Угода про асоціацію між Україною та ЄС 2014 року лише підтвердила європейський вектор економічного та політичного розвитку нашої країни, що зумовлює посилення уваги до змісту та форм правового регулювання договірних відносин учасників цивільного обороту.

Також необхідно констатувати, що на сьогодні в вітчизняній цивілістиці відсутні ґрунтовні дослідження результатів гармонізації договірної права ЄС, в тому числі щодо договорів купівлі-продажу. Прикладами таких неформальних уніфікацій на сьогодні можна назвати Принципи європейського договірної права (*Principles of European Contract Law – PECL*), Принципи чинного договірної права ЄС (*Principles of the Existing EU Contract Law – ACQP*), Проект загальної системи підходів (*Draft Common Frame of References – DCFR*), Проект Загальноєвропейського закону про продаж (*Common European Sales Law – CESL*), Кодекс європейського договірної права (*European Contract Code – ECC*) тощо.

Додаткової актуальності дослідженню також надає той факт, що в 2020 році почала реалізовуватись Концепція оновлення ЦК України, що передбачає

рекодифікацію цивільного законодавства України, в тому числі в межах договірної права.

Вказане зумовлюється не лише взятими на себе Україною зобов'язаннями в межах вказаної Угоди, але й масштабними економічними змінами, що передбачаються відкриття додаткових можливостей для учасників цивільних правовідносин вступати укласти договори купівлі-продажу, в тому числі ускладнені іноземним елементом. На сьогодні практика бізнес транзакцій передбачає їх спрощення, динамічність, швидкість укладення, ефективність виконання та максимальний захист учасників таких договорів. У свою чергу, вітчизняне цивільне законодавство не дає достатніх можливостей для такої динаміки, що зумовлено зарегульованістю відносин купівлі-продажу, розпорошення їх регулювання на рівні ЦК України та Господарського кодексу України (далі – ГК України), відсутністю норм, що дозволяють спрощені процедури їх укладення та виконання.

Тому процеси рекодифікації цивільного законодавства, що мають місце сьогодні в національній правовій системі, вкотре актуалізують питання приведення у відповідність цивільного законодавства до законодавства ЄС, що в підсумку, може призвести до переосмислення змісту та правової природи купівлі-продажу як основного договору в межах зобов'язальних відносин.

У сучасній цивілістиці існує достатня кількість науково-теоретичних досліджень, пов'язаних із дослідженням особливостей динаміки цивільно-правового договору, зокрема договору купівлі-продажу, захисту учасників таких договірних конструкцій. Вказані проблеми розкриваються в працях таких дослідників: С. М. Бервено, Т. В. Боднар, С. О. Бородовський, М. І. Брагінський, С. Я. Вавженчук, В. В. Вітрянський, С. Д. Гринько, Р. В. Гринько, О. В. Дзера, А. С. Довгерт, Ю. О. Заїка, С. В. Заверуха, І. Р. Калаур, В. М. Коссак, Л. В. Красицька, Н. С. Кузнєцова, О. О. Кулініч, В. В. Луць, Р. А. Майданик, М. М. Сібільова, Р. О. Стефанчук, З. В. Ромовська, Є. О. Харитонов, О. І. Харитонова, Р. Б. Шишка, О. С. Яворська та ін.

Питанням удосконалення, рекодифікації, адаптації цивільного законодавства України, в тому числі щодо правового регулювання окремих видів договорів купівлі-продажу, в контексті наближення національного правопорядку та правопорядку ЄС неодноразово приділяли увагу такі вітчизняні науковці, як: Ю. В. Білоусов, Н. О. Весна, О. О. Гайдулін, Н. Ю. Голубєва, Е. М. Грамацький, С. Гринько, А. С. Довгерт, І. А. Діковська, І. Р. Калаур, Д. А. Ківелюк, М. О. Стефанчук, Р. О. Стефанчук, Г. С. Фединяк, Є. О. Харитонов, О. І. Харитонова, А. Р. Чанишева, О. Ю. Черняк та інші.

Разом із тим варто констатувати відсутність на сьогодні комплексних наукових досліджень правового регулювання договорів купівлі-продажу, в тому числі в контексті адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС, що, вважаємо на сьогодні не лише своєчасними, але й надважливими, зважаючи на рекодифікацію цивільного законодавства та зобов'язання, що взяла на себе Україна в межах Угоди про асоціацію з ЄС.

Зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами. Тема дисертації затверджена (протокол № 6 від 26 січня 2010 року) вченою радою

Хмельницького університету управління та права. Дисертація виконана відповідно до наукової теми кафедри цивільного права та процесу на 2013 – 2017 роки «Удосконалення механізму правового регулювання особистих немайнових та майнових відносин у контексті приведення законодавства України до європейських стандартів» та на 2017 – 2023 роки «Актуальні питання правового регулювання особистих немайнових та майнових відносин у контексті приведення законодавства України до європейських стандартів» (державний реєстраційний номер 0117U000105, що є складовою наукової теми Хмельницького університету управління та права на 2013 – 2016 роки «Управлінські та правові засади забезпечення сталого розвитку України як європейської держави» (державний реєстраційний номер 0108U008927) та на 2017 – 2026 роки (державний реєстраційний номер 01178U000103).

Мета і задачі дослідження. *Метою* дисертаційного дослідження є формулювання концептуально нових теоретико-практичних положень, спрямованих на удосконалення національного цивільного законодавства про договори купівлі-продажу в контексті наближення правопорядків України та ЄС, обґрунтування практичних пропозицій щодо вдосконалення цивільного законодавства України.

Поставлена мета зумовила необхідність зосередити увагу на вирішенні таких *задач* дослідження:

- з'ясувати зміст та значення процесів адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС на регулювання договорів купівлі-продажу;
- визначити поняття та класифікаційні критерії договорів купівлі-продажу;
- виокремити особливості динаміки договірних відносин з купівлі-продажу;
- проаналізувати зміст договорів купівлі-продажу в контексті адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС;
- розглянути особливості гарантій та засобів захисту прав та інтересів сторін за договором купівлі-продажу за законодавством України та ЄС;
- охарактеризувати особливості захисту учасників договірних відносин за окремими видами договорів купівлі-продажу;
- сформулювати теоретично обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення чинного цивільного законодавства України у сфері договорів купівлі-продажу.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі адаптації цивільного законодавства України про договори купівлі-продажу до законодавства ЄС.

Предметом дослідження є адаптація цивільного законодавства України про договори купівлі-продажу до законодавства ЄС.

Методи дослідження. Практичної цінності та достовірності результатів дисертаційного дослідження досягнуто через системне використання загальнонаукових та спеціально-правових методів наукового пізнання.

Через призму логічного методу розкрито вплив економічної та політичної співпраці України та ЄС на правове регулювання договору купівлі-продажу та його зміст (*підрозділи 1.1, 1.4 дисертації*). За допомогою формального методу правового пізнання, що спрямований на розкриття його структурних закономірностей, визначено поняття договору купівлі-продажу (*підрозділ 1.2 дисертації*). Опосередковано формально-логічними прийомами дедукції та індукції сформовані теорії, концепції, наукові положення щодо змісту договору купівлі-продажу та гарантій прав та інтересів учасників таких договорів (*підрозділи 1.3, 2.1 дисертації*). Використання системно-функціонального методу надало можливість виявити особливості захисту учасників договірних відносин за різними видами договорів купівлі-продажу (*підрозділ 2.2 дисертації*). Застосування методу порівняльного аналізу дозволило визначити перспективи удосконалення національного цивільного законодавства у досліджуваній сфері (*розділи 1, 2 дисертації*).

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що дисертація є першим у вітчизняній цивілістичній науці системним комплексним дослідженням теоретичних і практичних перспектив адаптації цивільного законодавства України про договори купівлі-продажу до законодавства ЄС. У межах дослідження отримано такі результати, що містять наукову новизну:

вперше:

1) запропоновано розміром ціни договору обмежити розмір відшкодування шкоди, завданої продавцем-фізичною особою, яка не є суб'єктом підприємницької діяльності, у зв'язку із недоліками товару, крім випадків, коли продавець знав або ж повинен був знати про такі недоліки до моменту передачі товару і не повідомив про них покупця;

2) обґрунтовано доцільність обмеження правового регулювання положень щодо купівлі-продажу в новій редакції ЦК України лише загальними положеннями про такі договори без врегулювання окремих видів договорів купівлі-продажу, які необхідно унормувувати на рівні виключно спеціальних нормативних актів;

3) запропоновано визнавати комплексну (змішану) правову природу договорів купівлі-продажу за такими договорами, де предметом договору є об'єкти права промислової та/або інтелектуальної власності, а також цифровий контент. Зміст зобов'язань і засобів правового захисту сторін за такими договорами визначаються за правилами купівлі-продажу та надання послуг (виконання робіт);

4) обґрунтовано доцільність нормативної регламентації права покупця на відмову від договору купівлі-продажу у зв'язку із невідповідністю товару отриманій про нього інформації від продавця;

5) доведено доцільність звільнення продавця від відповідальності за недоліки товарів, що пов'язані із його якістю, упакуванням, метою використання, вимогами третіх осіб, якщо в момент укладення договору покупець знав або міг знати про такі недоліки;

б) обґрунтовано регламентацію продовження гарантійного строку часом, протягом якого споживач не міг використовувати товар за призначенням, а не лише часом перебування товару у гарантійному ремонті;

вдосконалено:

7) теоретичні положення щодо класифікації договорів купівлі-продажу. Обґрунтовано доцільність їх відмежування за метою набуття права власності за такими договорами на: а) договори купівлі-продажу, укладені для особистих потреб; б) договори купівлі-продажу, укладені для здійснення підприємницької діяльності; в) договори купівлі-продажу, укладені для забезпечення публічних (державних) потреб;

8) наукову позицію про форму договору купівлі-продажу. Доведено доцільність спрощення вимог до форми договору з врахуванням волі сторін при укладенні таких договорів, крім випадків купівлі-продажу нерухомого майна або інших об'єктів, правочини щодо яких підлягають державній реєстрації;

9) визначення поняття адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС у сфері купівлі-продажу. Запропоновано визнавати нею складову процесу гармонізації правових порядків, що полягає у поступовому досягненні сумісності існуючого цивільного законодавства та нових актів України з актами ЄС у сфері купівлі-продажу;

10) теоретичні положення щодо доцільності визнання цивільно-правового характеру договорів, якими опосередковуються публічні закупівлі, в частині визначення їх учасників, змісту, суб'єктів відповідальності;

набули подальшого розвитку:

11) розуміння умов договору купівлі-продажу. Обґрунтовано визнати за сторонами право самостійно визначати зміст умов договору, що набуватимуть значення істотних (обов'язкових) для конкретного зобов'язання;

12) підходи до визначення поняття договору купівлі-продажу. Запропоновано договором купівлі-продажу визначати договір, за яким одна сторона, продавець, зобов'язується перед іншою стороною, покупцем, передати право власності на річ, яка існує на момент укладення договору або буде виготовлена, покупцеві або третій особі як негайно при укладенні договору, так і в майбутньому, а покупець зобов'язується сплатити ціну.

Практичне значення одержаних результатів. Теоретичні та прикладні висновки і рекомендації дисертаційного дослідження можуть бути використані:

– у науково-дослідній роботі – для подальших наукових розробок методологічного та практичного інструментарію забезпечення удосконалення національного правового регулювання договорів купівлі-продажу в контексті наближення правових систем України та ЄС;

– у законотворчій діяльності – для вдосконалення окремих норм цивільного законодавства України у сфері купівлі-продажу в контексті наближення правопорядків України та ЄС;

– у правозастосовній діяльності – під час розгляду судами справ, що виникають з договорів купівлі-продажу;

– у навчально-методичній роботі – під час викладання навчальних дисциплін «Цивільне право», «Європейське контрактне право», «Міжнародні

комерційні угоди»; для підготовки підручників, навчальних посібників і навчально-методичних матеріалів, у ході проведення занять із зазначених навчальних дисциплін у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (*Акт про реалізацію результатів наукових досліджень Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова від 02.03.2021 року*).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійним дослідженням автора. Висновки, пропозиції та рекомендації, у тому числі й ті, що характеризують наукову новизну, одержані автором особисто. Одна із наукових статей (*«Оновлення парадигми договірного права в контексті рекодифікації цивільного законодавства України»*) написана у співавторстві з О. Ю. Черняк. Особистий внесок здобувача становить 60 %.

Апробація результатів дослідження. Основні висновки й положення роботи викладені в 6 опублікованих статтях, доповідалися на 6 науково-практичних конференціях: Міжнародна наукова конференція *«Дев'ять осінніх юридичних читань»* (м. Хмельницький, 12 – 13 листопада 2010 р.); Міжнародна науково-практична конференція *«Актуальні проблеми цивільного права»* (м. Харків, 13 – 14 травня 2011 р.); Міжнародна науково-практична конференція *«Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку державності та права»* (м. Одеса, 30 листопада 2012 р.); Міжнародна наукова конференція *«Дванадцять осінніх юридичних читань»* (м. Хмельницький, 8 – 9 листопада 2013 р.); Міжнародна науково-практична конференція *«Конституційні цінності: правова природа та практика реалізації»* (м. Хмельницький, 17 травня 2019 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження були викладені у 5 публікаціях у фахових виданнях, з них чотири – у наукових фахових виданнях України, одна – у міжнародному науковому виданні, а також у 5 тезах доповідей на наукових та науково-практичних конференціях.

Структура дисертаційного дослідження. Дисертація складається зі вступу, двох розділів, які включають шість підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг роботи становить 229 сторінок. Список використаних джерел складається з 221 найменування і міститься на 22 сторінках, додатки розміщено на 6 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження, окреслено її зв'язок з темами, планами та програмами науково-дослідних робіт, сформульовано мету та задачі дослідження, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну, висловлено думку щодо її практичного значення, відомості про апробацію результатів дослідження, публікації та структуру дисертації.

Розділ 1 «Загальнотеоретичні засади адаптації цивільного законодавства України у сфері договорів купівлі-продажу до законодавства ЄС» складається з чотирьох підрозділів, в яких проведено аналіз доктринальних поглядів на поняття адаптації цивільного законодавства

України у сфері договорів купівлі-продажу до законодавства ЄС, договору купівлі-продажу як правової категорії, визначено особливості динаміки та змісту досліджуваного договору.

У підрозділі 1.1 «Правова природа адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС та її вплив на регулювання договорів купівлі-продажу в національній правовій системі» окреслено наукові підходи до визначення адаптації законодавства, відмежовано його від таких суміжних категорій, як гармонізація, конвергенція, наближення, апроксимація, а також запропоновано авторське визначення категорії «адаптація цивільного законодавства України до законодавства ЄС».

Автором наголошується, що в правовому полі ЄС на сьогодні існує низка конкуруючих актів *soft law*, що спрямовані на регулювання договорів купівлі-продажу (Проект загальної системи підходів (*Draft Common Frame of References – DCFR*), Проект Загальноєвропейського закону про продаж (*Common European Sales Law – CESL*), Кодекс європейського договірної права (*European Contract Code – ECC*)), що вказує на важливість вичленування єдиних підходів до регламентації досліджуваних договорів. В результаті аналізу досліджуваних актів автором зроблено висновок про переваги *CESL* для напрацювання пропозицій в національне законодавство, оскільки Проект Загальноєвропейського закону про продаж не має на меті повної апроксимації в національне законодавство, а розроблено як додатковий інструмент правового регулювання договорів купівлі-продажу, у зв'язку із чим тлумачення договорів, укладених на підставі *CESL*, має відбуватись автономно, з посиленням лише на норми *CESL*, без врахування вимог національного законодавства, та виключно за волею сторін за договором, які оберуть його як застосовне право.

Констатовано, що, незважаючи на багаторічну співпрацю України та ЄС, в тому числі в частині приведення у відповідність національного законодавства у сфері договірних відносин, на сьогодні все ще залишається низка питань, що потребують негайного вирішення.

Обґрунтовано позицію про необхідність планомірного та адекватного запозичення правового досвіду ЄС, зважаючи на те, що серед вимог Угоди про асоціацію України та ЄС немає вказівки на те, що національне цивільне законодавство повинно бути ідентичним із законодавством ЄС, воно має лише бути співмірним за обсягом правових гарантій і не суперечити вимогам європейського правопорядку.

У підрозділі 1.2 «Поняття та види договорів купівлі-продажу» визначено поняття, класифікаційні критерії договорів купівлі-продажу. Автором обґрунтовано необхідність відходу від деталізації в межах ЦК України правового регулювання різних видів договорів купівлі-продажу з свідомим їх переведенням на засади свободи договору та прийняття спеціальних нормативних актах з окремих видів купівлі-продажу з метою додаткового захисту прав та інтересів їх учасників.

За результатами дослідження дисертантом зроблено висновок про різнотлумачення терміну «купівля-продаж» в межах актів *soft law*, де автори або ж свідомо уникають його регламентації, залишаючи це на національних

законодавців, або ж вказують їх через цільову спрямованість на мету такого договору (купівлю або продаж відповідно), наголошуючи на не лише зобов'язальному, а й розпорядчому, консенсуальному та реальному характері таких договорів.

На підставі проведеного аналізу автор доходить висновку, що поняття «купівля-продаж» варто зберігати для позначення консенсуального і двосторонньо-зобов'язального договору (як це вказується в *DCFR* та ЦК України), зважаючи на усталену практику його постійного використання власне в цьому сенсі. Відповідно «продажем» автор пропонує позначати реальний або ж розпорядчий з точки зору продавця договір, за яким продавець передає право власності на товар покупцеві, а покупець відповідно бере на себе зобов'язання його оплатити.

Що стосується тих договорів, де має місце двосторонньо-розпорядчий (речовий) ефект, то такі договори можуть називатись як договором продажу, так і договором купівлі. За результатами дослідження вказаних підходів запропоновано власне формулювання договірної конструкції, що враховує також комплексний характер договорів купівлі-продажу окремих видів об'єктів.

Характеристика класифікацій договорів купівлі-продажу дала підстави припустити відсутність науково обґрунтованих або ж законодавчих єдиних критеріїв для неї. ЦК України на сьогодні лише констатує через регулювання наявності окремих видів договору купівлі-продажу: роздрібна купівля-продаж, поставка, контрактація сільськогосподарської продукції, постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу, міна. Однак їх розташування в главі 54 ЦК України не підпадає під будь-якої єдиний критерій для класифікації. Зважаючи на фактичну відсутність наукових поглядів щодо визначення критеріїв такої класифікації без прив'язки виключно до самого предмету договору, автором запропоновано таким критерієм визнавати мету придбання продукції.

У підрозділі 1.3 «Особливості динаміки договірних відносин з купівлі-продажу» проведено вивчення особливостей вимог до форми договору купівлі-продажу, його укладення, зміни виконання та припинення.

Обґрунтовано позицію про спрощення вимог до форми договору купівлі-продажу та цивільно-правових договорів в цілому. Автором наголошується на доцільності визначення форми договору за згодою сторін, крім випадків, які чітко визначені сторонами, що стосуються купівлі-продажу об'єктів нерухомості та інших видів майна, правочини з якими підлягають державній реєстрації.

Акцентовано увагу на переддоговірних відносинах продавця та покупця, в результаті чого доведено, що оферта повинна містити пряму вказівку на наміри продавця та визначеність самої пропозиції укласти договір купівлі-продажу. Існування наміру продавця укласти договір необхідно встановлювати за визначеністю самої пропозиції. Однак, зважаючи на розширення змісту свободи договору, автор констатує тенденцію до мінімальної формалізації процесу укладення договору купівлі-продажу з акцентом власне на намірах

сторін як факторі, що визначає їх згоду до укладення договору (крім випадків, прямо передбачених законом, що стосуються, до прикладу, договорів купівлі-продажу, які опосередковують публічні закупівлі).

У підрозділі обґрунтовується позиція про те, що принцип безвідкличності оферти за договором купівлі-продажу найбільше відповідає сучасним реаліям цивільного обороту і має бути визначений в межах ЦК України, оскільки вказує адресату оферти на серйозність намірів оферента та відображає справедливість розподілу ризиків в межах переддоговірного процесу.

Автором доводиться позиція про доцільність відступлення від концепції визначення істотних умов договору купівлі-продажу, зважаючи на норми європейського контрактного права, де вказується, що умови договору можуть бути прямо чи опосередковано встановлюватись за домовленістю між сторонами, нормами права або з усталеною діловою практикою чи звичаями ділового обороту. У дослідженні констатується, що обсяг та зміст умов договору купівлі-продажу повинен встановлюватись сторонами, крім випадків, коли такі умови визначаються спеціальними актами у зв'язку із особливостями предмету договору.

Доведено, що якістю товару, що передається за договором купівлі-продажу, необхідно визнавати сукупність властивостей, які визначають придатність товару до його використання за цільовим призначенням, що відповідають вимогам технічних, фармакологічних, санітарно-ветеринарних, екологічних та інших стандартів, визначених законодавством. Якщо якість товару не встановлена в договорі або не може бути визначена за змістом такого договору або ж переддоговірних відносин між сторонами, така якість визначається як звичайна для конкретного виду продукції, зважаючи на зміст конкретного договору та інші обставини, що можуть на це вказувати. Автором обґрунтовуються підстави обмеження відповідальності продавця за якість товару.

З метою попередження зловживання своїми правами сторонами договору купівлі-продажу обґрунтовано доцільність встановлення розумного строку для звернення з вимогою зміни або дострокового припинення договору. Автором доведено, що такий строк повинен бути вказаний у договорі або законі, або ж визначений як розумний строк з моменту, коли особа дізналась або повинна була дізнатись про настання обставин, що опосередковують право сторони за договором змінити або достроково припинити договір.

У підрозділі 1.4 «Зміст договорів купівлі-продажу в контексті адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС» визначено права та обов'язки покупця і продавця за договором купівлі-продажу. Автором запропоновано класифікацію обов'язків продавця за змістом на інформаційні, фактичні, гарантійні. Обґрунтовується, що категорія інформаційних обов'язків продавця (вимоги щодо змісту інформації про товар, яка повинна бути надана в повному обсязі та у формі, що є зрозумілою для покупця, до моменту укладення договору) є сучасним проявом розвитку приватного права і має обмеження покупцями-фізичними особами. Така норма повинна бути поширена

не лише для договорів роздрібної купівлі-продажу за участю споживачів, але й для договорів купівлі-продажу, що укладаються між фізичними особами.

Що стосується інформаційних обов'язків продавців за *b2b* договорами, то автором підтримано позицію про те, що інформація про товар повинна бути викладена в листах або ж інших документах, що опосередковують переддоговірні відносини між сторонами та має відповідати вимогам доступності, достовірності і своєчасності.

Серед фактичних обов'язків продавця виокремлено вимогу щодо передачі товару, не обтяженого правами третіх осіб або ж повідомлення про такі права. Автором обґрунтовується доцільність обмеження такого обов'язку продавця щодо вимог третіх осіб, якщо такі права чи вимоги ґрунтуються на промисловій чи інтелектуальній власності і з'явилися в результаті додержання продавцем вимог технічних креслень, проектів, рішень або інших вихідних даних, поданих покупцем.

Акцентовано увагу на необхідності правової регламентації права покупця оглянути товар до моменту його передачі. Вказана конструкція передбачає, що при укладенні договору покупцю мають бути надані можливості оглянути товар, в тому числі за участю спеціаліста, до його прийняття (передачі, відправки). Якщо момент передачі, відправки неідентичні моменту прийняття товару, продавець повинен забезпечити право оглянути товар як до відправки, передачі, так і після. Автор вказує, що таку правову конструкцію необхідно відрізнити від переддоговірних інформаційних прав покупця щодо товару.

Обґрунтовано доцільність відмежування відмови від товару (відмови від прийняття товару) та відмови від договору, що мають різні правові наслідки.

Доведено доцільність передбачити право покупця притримати повну оплату товару до моменту огляду товару в момент його передачі, у випадку, коли товар повинен був бути виготовлений, змінений або відправлений із внесенням авансового платежу.

Розділ 2 «Особливості захисту сторін за договором купівлі-продажу: питання адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС» складається з двох підрозділів, у яких визначено гарантії та засоби захисту прав та інтересів сторін за договором купівлі-продажу, а також особливості захисту учасників договірних відносин за окремими видами договорів купівлі-продажу.

У підрозділі 2.1 «Гарантії та засоби захисту прав та інтересів сторін за договором купівлі-продажу» окреслено правові засоби захисту сторін за договором купівлі-продажу.

Запропоновано за аналогією із нормами Проекту Кодексу європейського договірної права встановити тридцяти денний строк для права покупця на відмову від договору купівлі-продажу у зв'язку із невідповідністю товару отриманій про нього інформації від продавця з моменту прийняття товару за умови, що такий товар не був в експлуатації. Обґрунтовано, що для відмови від договору покупець повинен звернутись до продавця з вимогою про заміну товару та такий, що відповідає отриманій інформації. У разі неотримання відповіді продавця протягом десяти днів, договір вважається припиненим і у

сторін виникає право на двосторонню реституцію за цим договором. В такому випадку за продавцем зберігається право вимагати від покупця оплатити будь-які витрати, пов'язані із користуванням товаром навіть з метою його перевірки. Разом із тим законом необхідно передбачити розумний строк для споживних товарів та таких, які швидко псуються.

Автором визначено право покупця на вчинення правочину на заміну договору купівлі-продажу у випадку прострочення передачі товару. Таке право покупець набуває за рішенням суду з покладенням витрат продавця за первинним договором.

У випадку невиконання покупцем обов'язку щодо оплати товару, у випадках, встановлених законодавством, продавець наділений такими правами: вимагати сплати основного грошового боргу, відсотків за прострочення такої сплати, а в частині, не покритій відсотками, – стягнення збитків від прострочення платежу; притримати зустрічне виконання щодо товару, який ще не переданий; вимагати повернення проданого товару; звернути на нього стягнення як на предмет застави.

Окрім вказаних засобів правового захисту прав та законних інтересів продавця, автор обґрунтовує доцільність регламентації права продавця перепродати неоплачувані покупцем товари на аукціоні з зарахуванням отриманих доходів в рахунок сплати покупної ціни у випадку, якщо товар було виготовлено для покупця. Умовою здійснення такого права може бути попередження про це покупця із відповідним стягненням збитків, понесених продавцем у зв'язку з підготовкою до виконання договору і здійсненням перепродажу.

У підрозділі 2.2 «Особливості захисту учасників договірних відносин за окремими видами договорів купівлі-продажу» наведено перспективи удосконалення національного законодавства у сфері регулювання окремих договорів купівлі-продажу в контексті наближення правопорядків України та ЄС.

Обґрунтовується, що основними положеннями у сфері роздрібної купівлі-продажу, які повинні бути приведені у відповідність до законодавства ЄС, слід визнати положення щодо захисту прав споживачів у сфері електронної торгівлі; захисту споживачів від нечесних методів ціноутворення; захист споживачів у сфері безпеки продукції; визначення недобросовісних умов договорів купівлі-продажу, які є договорами приєднання; удосконалення інформації, що надається споживачам щодо товару за договором купівлі-продажу; визначення порядку та обсягів відшкодування шкоди, завданої споживачам недоліками товарів, ненаданням інформації про продукцію.

Запропоновано виділяти договори купівлі-продажу, що потребують схвалення та випробування, що різняться обсягом прав покупця та продавця, строками прийняття товару. Особливостями договору купівлі-продажу на схвалення (покупка на пробу) є такі: договір укладений і з боку продавця виконаний (товар переданий у власність покупця), але це вчинено під скасувальною умовою; такою умовою є одностороння відмова покупця від договору, яка мотивована виявленням в переданому на пробу товарі явних

дефектів. У зв'язку із тим, що по суті договір вважається виконаним вже в момент передачі товару на пробу, відмова від такого товару скасовує договір з моменту його виконання.

За договорами роздрібної купівлі-продажу встановлено необхідність деталізації інформування щодо ціни договору. Така ціна має бути чіткою із зазначенням власне ціни (повної вартості) товару, визначеної з урахуванням в неї належних до сплати податків, зборів, інших платежів. Споживач також має бути повідомлений про будь-які додаткові витрати на транспортування, доставку, поштову пересилку, використання засобів зв'язку з метою укладення договору і про інші витрати, що можуть бути опосередковані договором купівлі-продажу.

Для *b2b* договорів купівлі-продажу доведено доцільність регламентації дворічного строку для повідомлення продавця про невідповідність товару, переданого покупцеві.

Автором здійснено розмежування поняття договору поставки за законодавством України та ЄС. Встановлено, що договорами поставки за законодавством ЄС визнаються договори купівлі-продажу, що передбачають триваючу або систематичну передачу товару у власність покупцеві, причому цим товаром можуть виступати в тому числі енергетичні та інші ресурси, що постачаються через приєднану мережу. у зв'язку із чим запропоновано привести у відповідність національну термінологію для позначення вказаних договорів, в тому числі шляхом виключення окремого регулювання договорів поставки (як договорів за участю двох і більше суб'єктів підприємницької діяльності) з ЦК та ГК України.

ВИСНОВКИ

У дисертації сформульовано концептуально нові теоретико-практичні положення, спрямовані на удосконалення національного цивільного законодавства про договори купівлі-продажу в контексті наближення правопорядків України та ЄС. За результатами проведеного дослідження викорнено такі висновки:

1. Дослідження змісту та значення процесів адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС на регулювання договорів купівлі-продажу дало підстави стверджувати, що мету адаптації законодавства недоцільно обґрунтовувати вступом України до ЄС. На сьогодні виконання умов Угоди про асоціацію України та ЄС не має правовим наслідком входження України до складу ЄС. У свою чергу, адаптація не обмежується лише процесом розробки і прийняття відповідних правових норм у сфері купівлі-продажу, а полягає також у вивченні та аналізі відповідних правових норм з метою встановлення суті їх змісту, регулятивної особливості, доцільності запровадження в національний правопорядок; виявленні обсягу відповідності норм національного та права ЄС у сфері купівлі-продажу; важливим етапом адаптації є також впровадження в правозастосовну діяльність адаптованого національного цивільного законодавства.

2. За результатами визначення поняття та класифікаційних критеріїв договорів купівлі-продажу встановлено комплексність окремих договорів купівлі-продажу, у зв'язку із чим доведено, що договір, за яким одна сторона зобов'язується за плату виготовити або створити речі для іншої сторони і передати їх у власність іншій стороні, слід вважати, насамперед, договорами купівлі-продажу.

Встановлено недоцільність відокремленого регулювання договорів купівлі-продажу в межах ЦК та ГК України, а також необхідність обмеження правової регламентації лише загальних положень про договори купівлі-продажу в новій редакції ЦК України із врегулювання окремих їх видів нормами спеціального цивільного законодавства.

3. Виокремлено особливості динаміки договірних відносин з купівлі-продажу. Встановлено ознаки речей, що передаються як товар за договором купівлі-продажу: а) бути придатними для будь-якої конкретної мети його придбання, відомої продавцю в момент укладення договору; б) бути придатними для цілей, для яких речі, що володіють такими ж характеристиками, зазвичай використовуються; в) володіти якістьями речей, представленими продавцем покупцеві як зразок чи модель; г) бути затареними або упакованими звичайним для таких речей способом, а за відсутності такого – способом, який забезпечує їх збереження і захист; д) бути забезпеченими такими додатковими речами, інструкціями з установки або іншими інструкціями, на отримання яких покупець може очікувати, зважаючи на мету придбання товару; е) володіти такими якістьями і виконувати такі функції, які покупець може розумно очікувати, зважаючи на мету придбання товару.

Обґрунтовано, що товаром за договором купівлі-продажу може бути визнано речі, які ще не існують на момент укладення договору та/або можуть бути виготовлені на замовлення покупця.

Визначено підстави та наслідки односторонньої відмови від договору купівлі-продажу. Вказується на відмінні риси відмови від договору купівлі та розірвання договору в односторонньому порядку за рішенням суду, де для відмови від договору немає необхідності встановлювати факт порушення договірних умов контрагентом за договором, а достатньою є лише воля самої особи та її потреба у такому припиненні.

4. Проведено дослідження змісту договорів купівлі-продажу в контексті адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС, в результаті чого обґрунтовано таку класифікацію обов'язків продавця: інформаційні, фактичні, гарантійні.

Здійснено аналіз підстав та правових наслідків дострокового виконання договору купівлі-продажу продавцем, а також передання покупцеві товару у кількості, що перевищує вказану у договорі. Акцентовано увагу на тому, що прийняти товар достроково або у кількості більше, ніж вказано у договорі, є правом покупця, при здійсненні якого у обох сторін договору виникають зустрічні права та обов'язки з повернення частини товару, його зберігання.

Запропоновано передбачити право продавця відмовитись від прийняття часткової оплати за договором, якщо це прямо не встановлено договором або

законом. В такому випадку продавець може притримати виконання договору з передання товару у власність покупця в повному обсязі, або в частині.

5. Розглянуто особливості гарантій та засобів захисту прав та інтересів сторін за договором купівлі-продажу за законодавством України та ЄС. Визначено право покупця на вчинення правочину на заміну договору купівлі-продажу, що не був виконаний. Запропоновано регламентувати право продавця на перепродаж товару, виготовленого для покупця, за умови його повної або часткової несплати.

Встановлено доцільність запровадження права покупця на відмову від договору у випадку надання нерелевантної, непридатної або неадекватної інформації про товар, якщо така невідповідність інформації буде встановлена не з вини покупця після придбання товару. Здійснити вказане право покупець може після повідомлення продавця про необхідність отримання такої інформації для нормальної експлуатації товару і відсутності відповіді продавця у встановлений строк.

6. Автором охарактеризовано особливості захисту учасників договірних відносин за окремими видами договорів купівлі-продажу. Запропоновано виділяти договори купівлі-продажу, що потребують схвалення та випробування.

Визначено доцільність продовження гарантійного строку строком неможливості користування товаром за його цільовим призначенням у випадку, коли пошкодження товару може бути усунуто в межах гарантійних зобов'язань продавця.

Доведено можливість укладення договорів купівлі-продажу з відстрочкою переходу права власності на товар в момент оплати останньої частини ціни договору. У випадку невиконання покупцем обов'язку щодо оплати договору в повному обсязі, автором обґрунтовується доцільність покласти на продавця обов'язок повернути сплачені за товар кошти з виникненням у нього права на відшкодування збитків та справедливую компенсацію за користування товаром.

7. Зважаючи на процес рекодифікації ЦК України та недоцільність у зв'язку із цим внесення змін до чинної редакції вказаного нормативного акту, сформульовано узагальнені теоретично обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення чинного цивільного законодавства України у сфері договорів купівлі-продажу. Зокрема:

1) потребує правової регламентації:

а) обмеження правового регулювання положень щодо купівлі-продажу в новій редакції ЦК України лише загальними положеннями про такі договори без врегулювання окремих видів договорів купівлі-продажу, які необхідно унормувати на рівні виключно спеціальних нормативних актів;

б) визнання того, що договір, за яким одна сторона зобов'язується за плату виготовити або створити речі для іншої сторони і передати їх у власність іншій стороні, слід вважати, насамперед, договорами купівлі-продажу;

в) спрощення вимог до форми договори з врахуванням волі сторін при укладенні таких договорів, крім випадків купівлі-продажу нерухомого майна або інших об'єктів, правочини щодо яких підлягають державній реєстрації;

г) відхід від концепції правового регулювання істотних умов договору, крім випадків, коли такі умови необхідні, зважаючи на особливості об'єктного чи суб'єктного складу договору;

д) права покупця оглянути товар до моменту його передачі, в тому числі до та після доставки товару продавцем;

е) право покупця притримати повну оплату товару до моменту огляду товару в момент його передачі, у випадку, коли товар повинен був бути виготовлений, змінений або відправлений із внесенням авансового платежу;

є) право покупця на відмову від договору купівлі-продажу у зв'язку із нерелевантністю отриманої інформації про товар та у зв'язку із невідповідністю товару отриманій про нього інформації від продавця з моменту прийняття товару за умови, що такий товар не був в експлуатації;

ж) право покупця на вчинення правочину на заміну договору купівлі-продажу у випадку прострочення передачі товару;

з) права продавця перепродати неоплачувані покупцем товари на аукціоні з зарахуванням отриманих доходів в рахунок сплати покупної ціни у випадку, якщо товар було виготовлено для покупця;

і) право продавця відмовитись від прийняття часткової оплати за договором, якщо це прямо не встановлено договором або законом;

к) обмеження розміру відшкодування шкоди, завданої продавцем-фізичною особою, яка не є суб'єктом підприємницької діяльності, у зв'язку із недоліками товару, розміром ціни договору, крім випадків, коли продавець знав або ж повинен був знати про такі недоліки до моменту передачі товару і не повідомив про них покупця;

л) право покупця на відмову від договору купівлі-продажу у зв'язку із невідповідністю товару отриманій про нього інформації від продавця;

м) звільнення продавця від відповідальності за недоліки товарів, що пов'язані із його якістю, упакуванням, метою використання, вимогами третіх осіб, якщо в момент укладення договору покупець знав або міг знати про такі недоліки;

н) встановлення розумного строку для звернення з вимогою зміни або дострокового припинення договору. Такий строк повинен бути вказаний у договорів або законі, або ж визначений як розумний строк з моменту, коли особа дізналась або повинна була дізнатись про настання обставин, що опосередковують право сторони за договором змінити або достроково припинити договір;

о) обмеження обов'язку продавця щодо повідомляти про вимоги третіх осіб на товар, якщо такі права чи вимоги ґрунтуються на промисловій чи інтелектуальній власності і з'явилися в результаті додержання продавцем вимог технічних креслень, проектів, рішень або інших вихідних даних, поданих покупцем;

2) потребує уточнення:

а) зміст параграфу 3 Глави 82 ЦК України в частині повернення до редакції статей до 2011 року і уточнення поширення цього спеціального делікту на відносини за участю споживача;

б) частина 6 статті 7 Закону України «Про захист прав споживачів» в частині пролонгації гарантійного строку часом неможливості користування продукцією за призначенням, в тому числі часом перебування продукції в ремонті;

в) п. 6 абз. 2 частини 1 статті 157 Закону України «Про захист прав споживачів» в частині конкретизації зазначення інформації про ціну продукції;

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Абросімов С.А. Особливості проведення державних закупівель за законодавством України та ЄС. *Актуальні проблеми держави і права*: збірник наукових праць / редкол. : С. В. Ківалов та ін., відпов. за випуск: В. М. Дрьомін. Одеса, Юридична література. 2013. № 67. С. 523-528.

2. Абросімов С.А. До питання про умови договору купівлі-продажу за законодавством України та ЄС. *Наукові записки. Серія: Право*. 2020. Випуск 8. Спецвипуск. С. 25-30.

3. Черняк О.Ю., Абросімов С.А. Оновлення парадигми договірного права в контексті рекодифікації цивільного законодавства України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. Випуск 6, Том 2. С. 48-52.

4. Абросімов С.А. Поняття та зміст адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС в сфері купівлі-продажу. *Університетські наукові записки*. 2020. № 3-4 (75-76). С. 217-225.

5. Абросімов С.А. Перспективи удосконалення правового регулювання договору купівлі-продажу в контексті рекодифікації національного цивільного законодавства та приведення у відповідність законодавства України до законодавства ЄС. *Art and Science. Part 2. Science*. 2021. № 1. С. 38-47

6. Абросімов С. А. До питання про проблеми правового регулювання процесу адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС у сфері договірного права. *Актуальні проблеми юридичної науки* : збірник тез міжнародної наукової конференції «Дев'яті осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 12-13 листопада 2010 року): У 4-х частинах. Частина третя: «Цивільне право. Сімейне право. Міжнародне приватне право. Комерційне право. Цивільний, господарський та адміністративний процес». Хмельницький: Видавництво Хмельницького університету управління та права, 2010. С.7-9

7. Абросімов С.А. Державні закупівлі як пріоритетна сфера адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС. Збірник наукових праць за результатами міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми цивільного права» (м. Харків, 13-14 травня 2011 року). Харків, 2011. С. 381-385.

8. Абросімов С.А. До питання про особливості правового регулювання договорів роздрібної купівлі-продажу за законодавством України та Європейського Союзу. Збірник наукових праць за результатами міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні та практичні проблеми

забезпечення сталого розвитку державності та права» (м. Одеса, 30 листопада 2012 року). Одеса, 2012. С. 310-312

9. Абросімов С. А. Актуальні проблеми юридичної науки : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції «Дванадцяті осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 8–9 листопада 2013 року): [у 4-х част.]. Частина друга. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2013. С. 5-6

10. Абросімов С.А. Тенденції запровадження європейських вимог до договорів купівлі-продажу в Україні. *Конституційні цінності: правова природа та практика реалізації* : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції «Конституційні цінності: правова природа та практика реалізації» (м. Хмельницький, 17 травня 2019 року). [у 2-х част.]. Частина 1. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2019. С. 10-13.

АНОТАЦІЯ

Абросімов С.А. Адаптація цивільного законодавства України про договори купівлі-продажу до законодавства ЄС. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.03 – Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. – Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, Хмельницький, 2021.

У дисертаційному дослідженні здійснено аналіз правового регулювання та наукових підходів до розуміння договору купівлі-продажу в контексті наближення правопорядків України та ЄС.

Констатовано, що, незважаючи на багаторічну співпрацю України та ЄС, в тому числі в частині приведення у відповідність національного законодавства у сфері договірних відносин, на сьогодні все ще залишається низка питань, що потребують негайного вирішення.

Обґрунтовано позицію про необхідність планомірного та адекватного запозичення правового досвіду ЄС, зважаючи на те, що серед вимог Угоди про асоціацію України та ЄС немає вказівки на те, що національне цивільне законодавство повинно бути ідентичним із законодавством ЄС, воно має лише бути співмірним за обсягом правових гарантій і не суперечити вимогам європейського правопорядку.

Обґрунтовано доцільність обмеження правового регулювання положень щодо купівлі-продажу в новій редакції ЦК України лише загальними положеннями про такі договори без врегулювання окремих видів договорів купівлі-продажу, які необхідно унормувувати на рівні виключно спеціальних нормативних актів.

Визначено підстави та наслідки односторонньої відмови від договору купівлі-продажу. Вказується на відмінні риси відмови від договору купівлі та розірвання договору в односторонньому порядку за рішенням суду, де для відмови від договору немає необхідності встановлювати факт порушення

договірних умов контрагентом за договором, а достатньою є лише воля самої особи та її потреба у такому припиненні.

Доведено доцільність звільнення продавця від відповідальності за недоліки товарів, що пов'язані із його якістю, упакуванням, метою використання, вимогами третіх осіб, якщо в момент укладення договору покупець знав або міг знати про такі недоліки

Здійснено аналіз підстав та правових наслідків дострокового виконання договору купівлі-продажу продавцем, а також передання покупцеві товару у кількості, що перевищує вказану у договорі. Акцентовано увагу на тому, що прийняти товар достроково або у кількості більше, ніж вказано у договорі, є правом покупця, при здійсненні якого у обох сторін договору виникають зустрічні права та обов'язки з повернення частини товару, його зберігання.

Зважаючи на процес рекодифікації ЦК України та недоцільність у зв'язку із цим внесення змін до чинної редакції вказаного нормативного акту, сформульовано узагальнені теоретично обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення чинного цивільного законодавства України у сфері договорів купівлі-продажу.

Ключові слова: купівля-продаж, цивільний договір, адаптація законодавства, свобода договору, продавець, покупець, споживач, право ЄС, роздрібна купівля-продаж, міна, публічні закупівлі, поставка, договірне право.

АНОТАЦІЯ

Абросимов С.А. Адаптация гражданского законодательства Украины о договорах купли-продажи к законодательству ЕС. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.03 – Гражданское право и гражданский процесс; семейное право; международное частное право». – Хмельницкий университет управления и права имени Леонида Юзькова, Хмельницкий, 2021.

В диссертационном исследовании проведен анализ правового регулирования и научных подходов к пониманию договора купли-продажи в контексте сближения правопорядков Украины и ЕС.

Обоснованно позицию о необходимости планомерного и адекватного заимствования правового опыта ЕС, учитывая то, что среди требований Соглашения об ассоциации Украины и ЕС нет указания на то, что национальное гражданское законодательство должно быть идентичным с законодательством ЕС, оно должно быть соразмерным по объему правовых гарантий и не противоречит требованиям европейского правопорядка.

Обоснована целесообразность ограничения правового регулирования положений о купле-продаже в новой редакции ГК Украины лишь общими положениями о таких договорах без урегулирования отдельных видов договоров купли-продажи, которые необходимо нормировать на уровне исключительно специальных нормативных актов.

Определены основания и последствия одностороннего отказа от договора купли-продажи. Указывается на отличительные особенности отказа от договора купли и расторжения договора в одностороннем порядке по решению суда, где

для отказа от договора нет необходимости устанавливать факт нарушения договорных условий контрагентом по договору, а достаточным является лишь воля самого человека и его потребность в таком прекращении.

Осуществлен анализ оснований и правовых последствий досрочного исполнения договора купли-продажи продавцом, а также передачи покупателю товара в количестве, превышающем указанное в договоре.

Учитывая процесс рекодификации ГК Украины и нецелесообразности в связи с этим внесение изменений в действующую редакцию указанного нормативного акта, сформулированы обобщенные теоретически обоснованные предложения по совершенствованию действующего гражданского законодательства Украины в сфере договоров купли-продажи.

Ключевые слова: купля-продажа, гражданский договор, адаптация законодательства, свобода договора, продавец, покупатель, потребитель, право ЕС, розничная купля-продажа, мена, публичные закупки, поставка, договорное право.

SUMMARY

Abrosimov S.A. Adaptation of the civil legislation of Ukraine on sales contracts to EU legislation. – The manuscripts.

The dissertation for the scientific degree of Candidate of Science of Law on specialty 12.00.03 – Civil Law and Civil Process; Family Law; International Private Law. – Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law. – Khmelnytskyi, 2021.

The dissertation analyses the legal regulation and scientific approaches to understanding the sales contract in the context of the convergence of the legal order of Ukraine and the EU.

The author states that despite the long-term cooperation between Ukraine and the EU, including in terms of bringing the national legislation in the field of contractual relations into conformity, today there are still several issues that require immediate solution.

In the work, the author substantiates the position on the need for systematic and adequate borrowing of the EU legal experience, even though among the requirements of the Association Agreement between Ukraine and the EU there is no indication that national civil legislation should be identical with EU legislation, it should be proportionate in scope legal guarantees and not contradict the requirements of the European legal order.

The author substantiates the expediency of limiting the legal regulation of the provisions on sale and purchase in the new edition of the Civil Code of Ukraine only by general provisions on such contracts without settling certain types of sales and purchase agreements, which must be regulated exclusively at the level of special regulations.

In the dissertation, the author defines the grounds and consequences of unilateral refusal from the purchase and sale agreement. The author points out the distinctive features of the cancellation of the contract of purchase and termination of the contract unilaterally by court decision, where, in order to withdraw from the

contract, it is not necessary to establish the fact of violation of the contractual conditions by the counterparty under the contract, and only the will of the person himself and his need for such termination are sufficient.

The author proves the advisability of releasing the seller from liability for defects in goods related to their quality, packaging, purpose of use, requirements of third parties, if at the time of the conclusion of the contract the buyer knew or could have known about such shortcomings

In this work, the author analysed the grounds and legal consequences of the early execution of the sales contract by the seller, as well as the transfer of goods to the buyer in an amount exceeding that specified in the contract. The author emphasizes that it is the buyer's right to accept the goods ahead of schedule or in more quantities than indicated in the contract, in the implementation of which both parties to the contract have counter rights and obligations to return part of the goods, storage.

Considering the process of recodification of the Civil Code of Ukraine and the inexpediency in this regard, making changes to the current edition of the specified normative act, the author formulated generalized theoretically substantiated proposals for improving the current civil legislation of Ukraine in the field of sales contracts.

Key words: sales, civil contract, adaptation of legislation, freedom of contract, seller, buyer, consumer, EU law, barter, public procurement, delivery, contract law.

Підписано до друку 15.08.2021. Зам. № ____
Обсяг 0,9 друк. арк. формат 60x90/16. Наклад – 100 прим.

Надруковано у ТОВ «Хмельницький ЦНТІ»
29000, м. Хмельницький, вул. Свободи, 36
Тел. : (0382) 65-76-24